

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

**hbo-bacheloropleiding
International Business and Languages**

voltijd

Hogeschool Utrecht

**De kracht van
kennis.**

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

**hbo-bacheloropleiding
International Business and Languages**

voltijd

Hogeschool Utrecht

CROHO nr. 34407

Hobéon Certificering

Datum

18 maart 2016

Auditpanel

Dr. J.W. Wierda

Prof. dr. G.J. Westhoff

Drs. M. Le Roux

R. Verschoor

Secretaris

Drs. G.W.M.C. Broers

(in coproductie met D.P.M. de Koning MSc.)

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	5
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	7
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	21
6.	AANBEVELINGEN	23
	BIJLAGE I Scoretabel	25
	BIJLAGE II Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	27
	BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma	29
	BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels	31
	BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten	35
	BIJLAGE VI Overzicht auditpanel	37

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool Utrecht Faculteit Economie & Management
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief, d.d. 26/6 2013
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	International Business and Languages
registratienummer croho	34407
domein/sector croho	Economie
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Commerce <i>Opmerking: In het Sectoraal Adviescollege Hoger economisch onderwijs van de Vereniging Hogescholen is een wijziging in de graadverlening in voorbereiding. Bij de publicatie van deze rapportage was over deze graadverlening nog geen definitief besluit genomen.</i>
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	geen
locatie	Utrecht
variant	Voltijd
<i>joint program</i>	n.v.t.
onderwijstaal	Engels/Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	1 oktober 2015
contactpersoon opleiding	Andries Molenaar, opleidingsmanager Andries.molenaar@hu.nl

2. SAMENVATTING

De opleiding *International Business and Languages* (hierna: IBL) behoort tot het domein *Commerce* en leidt op tot de internationaal erkende graad van *Bachelor of Commerce*. Zij maakt onderdeel uit van de Faculteit Economie & Management van de Hogeschool Utrecht. Binnen de faculteit is de opleiding ondergebracht bij het Institute for Marketing & Commerce (IMC), waar ook de opleidingen Commerciële Economie (CE) en Small Business & Retail Management (SBRM) deel van uitmaken. De hogeschool biedt IBL aan in de voltijdvariant.

Afgestudeerden van deze opleiding komen terecht op commerciële functies waar zij een schakel vormen tussen het bedrijf waar zij werkzaam zijn en de internationale omgeving. De afgestudeerde IBL'er legt en houdt contacten met klanten in het buitenland, met name op terreinen als inkoop, verkoop en accountmanagement. De IBL'er is 'gericht op internationaal zaken doen en op de noodzakelijke voorwaarde daarvoor: internationale zakelijke communicatie'. Afgestudeerden komen terecht op en groeien door naar functies zoals exportmanager, internationaal inkoop- en verkoopmanager en internationaal communicatiemanager. De IBL'er richt zich daarbij met name op *business to business* marketing en *sales*.

Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties

De opleiding hanteert het beroepsprofiel voor hbo-opleidingen IBL dat landelijk is opgesteld in samenwerking met het werkveld. Het profiel en de hiervan afgeleide eindkwalificaties zijn helder geformuleerd, het niveau ervan is bachelorniveau. De onderzoekscomponent en de internationale component zijn opgenomen in de eindkwalificaties en door de IBL-opleidingen verder uitgewerkt. De Utrechtse opleiding heeft de internationale competentie duidelijk aanwijsbaar in het curriculum opgenomen. Voor de verdere ontwikkeling van de onderzoekscomponent maakt de opleiding gebruik van de input en de inzichten van de lector Methodologie van praktijkgericht onderzoek. De betrokkenheid van met name het buitenlandse werkveld moet sterker evenals de betrokkenheid van alumni bij het actueel houden van profiel en eindkwalificaties.

Het auditpanel beoordeelt standaard 1 als voldoende.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het curriculum (onderwijsprogramma) sluit aan bij de eindkwalificaties. De in het curriculum opgenomen studieonderdelen zijn relevant voor het werkveld en laten een mix zien van theorie en praktijk, de opleiding is vanaf het tweede studiejaar vrijwel geheel Engelstalig. De praktijkcomponent komt in het vierjarige curriculum ruim aan bod. Studenten lopen meerdere stages, onder meer in het buitenland. De docenten zijn voldoende toegerust voor de hen toebedeelde taken, waarbij de anderstalige component van niet-taaldocenten een verbeterpunt vormt. De opleiding profileert zich door het aanbieden van twee keuzemodules; Exportmanagement en Internationale marketingcommunicatie. Het auditpanel is positief over de bijdrage van de lector aan het uitwerken van de onderzoekscomponent in het curriculum en het verder verhogen van het afstudeerniveau van studenten. De opleiding neemt maatregelen om het opleidingsrendement te verbeteren. De begeleiding van studenten binnen de kaders van hun stage is nog een aandachtspunt.

Het auditpanel beoordeelt standaard 2 als voldoende.

Standaard 3. Toetsing

De opleiding hanteert een toetssysteem dat inzichtelijk is vormgegeven. Taken en verantwoordelijkheden zijn hierbij beschreven. De kwaliteit van de toetsen ligt op bachelorniveau. De toetsing van de taalcomponent is adequaat en extern gelegitimeerd. De examencommissie en de toetscommissie zijn duidelijk gepositioneerd binnen de faculteit waar IBL deel van uitmaakt. Zij functioneren onafhankelijkheid ten opzichte van het management.

Het auditteam beoordeeld standaard 3 als voldoende.

Standaard 4. Gerealiseerde eindkwalificaties

Studenten ronden hun studie af in het laatste studiejaar door een afstudeertraject te volgen dat uit verschillende onderdelen bestaat, waaronder een stage, de afstudeeropdracht en een assessment. Het auditpanel stelt vast dat de afstudeerprocedure helder is uitgewerkt en voldoende zicht geeft op een afstudeerniveau dat gegarandeerd op bachelorniveau ligt. Na opschaling van de afstudeerproducten bleek dat de meest recente eindwerken het bachelorniveau representeren, maar dat de onderzoeks- en de talige component nog een aandachtspunt vormen. Het auditpanel heeft er vertrouwen in dat de opleiding in nauwe samenwerking met de eerder genoemde lector, het onderzoekend vermogen en daarbij het afstudeerniveau verder verhoogt.

Het auditteam beoordeelt standaard 4 als voldoende.

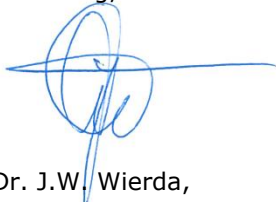
Algemene conclusie:

Het auditpanel stelt vast, dat de opleiding *International Business and Languages* van de Hogeschool Utrecht in de variant voltijd een opleiding is die ten tijde van de audit bezig was met een 'vernieuwingsslag'. Het auditteam kwalificeert het docententeam, de lector en het management als enthousiast en als betrokkenen die in staat moeten worden geacht de veranderingen te dragen en te realiseren.

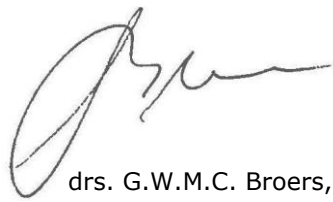
Positief is het auditteam over het implementatietraject van de onderzoekscomponent, over het streven van de opleiding de kwaliteit van de groep instromende studenten te vergroten, over de internationale component van de opleiding en de stagemogelijkheden die zij haar studenten biedt en, niet in de laatste plaats, over de bijdrage van de lector en docenten om het afstudeerniveau verder te verhogen.

Al met al voor het auditpanel voldoende redenen om de opleiding *International Business and Languages* van de Hogeschool Utrecht als bachelorwaardig te kwalificeren. Het eindoordeel is daarmee: voldoende.

Den Haag, 18 maart 2016

Dr. J.W. Wierda,
voorzitter

drs. G.W.M.C. Broers,
secretaris

3. INLEIDING

De IBL-opleiding van de Hogeschool Utrecht behoort tot de twaalf IBL-opleidingen op hbo-niveau die Nederland telt. De opleidingen richten zich op studenten die in een internationale omgeving commerciële functies kunnen uitoefenen. Afgestudeerden van de opleiding beschikken over een bovengemiddelde kennis van en vaardigheden in meerdere, in ieder geval Engels en Spaans, vreemde talen. Het marktaandeel IBL van de Hogeschool Utrecht ligt rond 5 procent.

De IBL-opleidingen in Nederland hebben binnen de kaders van hun landelijk overleg en met het relevante werkveld een gemeenschappelijk Beroeps- en Competentieprofiel ontwikkeld en vastgesteld. De HU-opleiding heeft geen onderscheidend profiel, maar wel een aantal onderscheidende kenmerken in de onderwijsleeromgeving, waaronder een brede gemeenschappelijke propedeuse met de andere bachelors binnen de Faculteit Educatie en Maatschappij. Voorts geeft de opleiding de studenten de mogelijkheid zich te profileren door twee keuzemodulen aan te bieden: exportmanagement en internationale marketingcommunicatie. Zij kent twee stageperiodes en alle studenten zijn verplicht een deel van hun studie in het buitenland te volgen.

Deze beoordeling

De beoordeling van de IBL-opleiding van de HU vond plaats in oktober 2015 als onderdeel van een clustervisitatie. Binnen hetzelfde cluster zijn ook de IBL-opleidingen beoordeeld van de Hogeschool van Amsterdam, de Hogescholen Saxion, Stenden, Arnhem-Nijmegen en Windesheim.

Uitkomst en aanbevelingen vorige accreditatieronde (2008)

De vorige accreditatieaudit vond in 2008 plaats. Het toenmalige auditpanel beoordeelde de opleiding als voldoende. Drie aanbevelingen die het auditpanel gaf, heeft de opleiding met voorrang aangepakt.

Zo adviseerde het toenmalige panel om de opleiding steviger te profileren, zowel wat betreft de verschillende programma-kenmerken als ten opzichte van verwante opleidingen. De opleiding heeft in dit kader in het Landelijk overleg van IBL-opleidingen actief bijgedragen aan de ontwikkeling van het in 2010 verschenen nieuwe beroepsprofiel. Hierin beschrijven de IBL opleidingen de essentie van het IBL-beroep en de IBL-opleidingen. Tevens beschrijven de opleidingen hun positie ten opzichte van verwante beroepen/beroepsopleidingen.

Een tweede aanbeveling die door de opleiding is opgepakt betrof het internationale businessaspect (ofwel marketing). Dit verdiende een prominentere plek in het onderwijsprogramma. Vanaf 2008 heeft marketing een prominente plek gekregen in het curriculum. In het vernieuwde curriculum, vanaf 2012, heeft de marketinglijn zijn definitieve vorm gekregen en is het niveau gelijk gesteld met het NIMA-B.

De derde aanbeveling had betrekking op de professionalisering van een aantal, met name, niet-marketing docenten. De opleiding zet thans taaldocenten in als stagebegeleiders die structureel contact onderhouden met de beroepspraktijk. Ook wonen taaldocenten de vergaderingen van de Beroepenveldcommissie bij en werken zij samen met *Commerce* kerndocenten en gastdocenten. Op deze wijze zorgt de opleiding ervoor dat ook de taaldocenten nadrukkelijker vakinhoudelijke, i.c. commerciële casuïstiek bij hun onderwijs gebruiken.

Interne audit

In 2013 zijn binnen de kaders van een interne audit drie standaarden beoordeeld met een voldoende score. De belangrijkste adviezen/aanbevelingen luiden als volgt.

- Operationaliseer het opleidingsdoel 'opleiden tot *reflective practitioner*'. Voor alle opleidingen van de faculteit waartoe IBL behoort, zijn instrumenten ontwikkeld om het afstudeerniveau op het niveau van deze '*reflective practitioner*' te brengen. De beoordelingsprotocollen zijn herzien voor de afstudeeropdracht en de deskundigheid van docenten op het terrein van onderzoek is vergroot. De opleiding vraagt van haar studenten bij het afstuderen op basis van een adviesrapport specifiek om een kritische analyse op strategisch beleidsvormend niveau te geven. Bij de verdediging van zijn adviesrapport wordt de student bevraagd op de verantwoording van de gebruikte onderzoeks- en analysemodellen.
- Expliciteer de kwalitatieve bijdrage aan de praktijkgerichtheid van de opleiding door externe partijen, waaronder alumni, meer bij de opleiding te betrekken. De opleiding heeft in 2013 het werkveld nauw betrokken bij de ontwikkeling van een nieuw curriculum. Vertegenwoordigers uit het werkveld hadden bij het formuleren van diverse leeropdrachten en bij de advisering over de beoordeling ervan een belangrijke stem. De opleiding wil ook alumni meer bij de praktijkgerichtheid van het curriculum betrekken.
- De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid kan toenemen door docenten te stimuleren om tot een gezamenlijke normvinding te komen. Van belang is om daarbij speciale aandacht te besteden aan het gebruik van beoordelingscriteria voor het praktijkleren. Faculteit-breed is ingezet op de scholing van docenten die betrokken zijn bij het afstuderen en bij de beoordeling van praktijksituaties. De opleiding betreft docenten ook bij kalibreersessies waar zij ervaringen uitwisselen over het gebruik van beoordelingsprotocollen. Tevens bespreken zij dan hoe zij tot een oordeel komen. De uitkomsten van deze kalibreersessies leiden, waar nodig, tot een herijking van de beoordelingsprotocollen.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor–master) en oriëntatie (hbo–wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

De beoogde eindkwalificaties

Het opleidingsprofiel conformeert zich aan het Beroeps-en Competentieprofiel IBL uit 2010 dat in overleg met het beroepenveld is opgesteld. Het auditpanel beoordeelt dit profiel als *up-to-date*; het biedt de opleiding voldoende aanknopingspunten om van de in het profiel opgenomen eindkwalificaties ('domeincompetenties' in de terminologie van het nieuwe profiel) een set doelstellingen af te leiden die op zijn beurt de basis vormt voor het curriculum.

Profiel en eindkwalificaties sluiten aan bij de functies waar IBL'ers terechtkomen na hun afstuderen, zoals internationaal inkoop- en verkoop management en internationaal communicatiemanagement. De opleidingen laten met dit herzien beroepsprofiel zien dat zij de aanbevelingen van het auditpanel uit 2008 hebben overgenomen om IBL beter te profileren op de arbeidsmarkt en het verschil tussen IBL en verwante hbo-opleidingen in, met name, het domein *Commerce* nadrukkelijker voor het voetlicht te brengen.

De herziene IBL competenties hebben betrekking op de competentiegebieden: internationaal zaken doen (*international business*), internationale communicatie (*international communication*) en intercultureel bewustzijn (*intercultural awareness*). Zonder in dit verband volledig te willen zijn, geven we hierna een aantal voorbeelden van eindkwalificaties zoals opgenomen in het herzien beroepsprofiel.

- Het kunnen uitvoeren, interpreteren, toetsen en evalueren van internationaal marktonderzoek.
- Het ontwikkelen van internationaal marketingbeleid.
- Het kunnen communiceren in minimaal drie vreemde talen en daarbij rekening houden met culturele diversiteit.
- Het kunnen leiding geven aan een internationaal opererend bedrijfsonderdeel.
- Zelfsturing en persoonlijke professionele internationale vermogens.

IBL-accenten en 'Utrechts' accent

De opleiding IBL onderscheidt zich van andere hbo-opleidingen binnen het economische domein op een beperkt aantal punten. Voor een deel komt dit tot uitdrukking in de eindkwalificaties. Het meest in het oog springt de eis ten aanzien van de taalbeheersing: IBL'ers kunnen communiceren in woord en geschrift in ten minste drie talen. Engels en Spaans zijn verplicht, Duits en Frans gelden als keuze. Het te behalen taalniveau voor Engels ligt hoger dan dat voor Spaans, Duits en Frans, en stijgt uit boven het taalniveau van andere bacheloropleiding uit het domein *Commerce*. Daarnaast onderscheidt de opleiding zich van andere opleidingen door de relatie *business* en talen. Zo leren studenten vaktermen te gebruiken in verschillende talen en deze moeiteloos (*effortless*) te gebruiken bij hun communicatie met internationale zakelijke partners. Het auditpanel merkt in dit verband op dat de opleiding ten aanzien van het communiceren in ten minste drie verschillende talen meer ambitie mag tonen.

Dat mag duidelijker in de eindkwalificaties tot uitdrukking komen. De opleiding kiest er verder voor om als 'doorvertaling' van het landelijk afgesproken competentieprofiel, extra aandacht te besteden aan exportmanagement en internationale marketingcommunicatie.

Onderzoek

Een tweede aspect waarmee de opleiding zich wil onderscheiden van andere opleidingen heeft betrekking op marktgerichtheid en *evidence based* handelen. Eén van de eindkwalificaties heeft betrekking op de onderzoekscomponent. De opleiding heeft, zo stelt het auditpanel vast, een duidelijke visie op het uitvoeren van internationaal onderzoek (marktonderzoek), zoals terug te vinden is in het herzien opleidingsprofiel en in een conceptnotitie Internationalisering. De opleiding wil het praktijkonderzoek en de samenwerking met het lectoraat op het terrein van onderzoek, waaronder het ontwikkelen van een expertisecentrum internationaal zakendoen, verder versterken. Ook wil de opleiding zich toeleggen op het uitvoeren van internationaal onderzoek binnen het MKB. Meer inzetten op het uitvoeren van onderzoek op internationale markten is een aandachtspunt voor de opleiding.

Internationalisering

Het internationaal perspectief is duidelijk herkenbaar in de eindkwalificaties en in de wijze waarop de opleiding dit heeft verwerkt in de opleidingsdoelstellingen en het curriculum. In feite, zo stelt het auditpanel vast, is internationalisering een belangrijk onderscheidend kenmerk van deze opleiding, conform de naamgeving. De opleiding sluit verder aan op een eerder besloten maatregel van de Vereniging Hogescholen om alle hbo-opleidingen in het economisch domein te verplichten om vier onderscheidende aspecten op te nemen in de eindkwalificaties en in het curriculum om zo een internationale *benchmark* mogelijk te maken op terreinen als: onderzoek, professioneel vakmanschap en ethiek en maatschappelijke oriëntatie.

Studenten volgen een deel van de opleiding in het buitenland, een deel van het docententeam heeft contacten in het buitenland waardoor ontwikkelingen 'over de grens' snel bij de opleiding terechtkomen en leiden tot aanpassingen van de eindkwalificaties en/of het curriculum. Het is belangrijk voor de opleiding om daarover toekomstig beleid te formuleren en vervolgens op een structurele basis contacten te onderhouden met kennis- en onderwijsinstellingen in het buitenland. Hier moet de opleiding nog 'een tandje bijschakelen'.

Validatie van de eindkwalificaties

Het werkveld is betrokken geweest bij het opstellen van het herzien beroepsprofiel en de herziene set eindkwalificaties in 2010. Tot de betrokken partijen uit het werkveld behoorden het VNO-NCW, MKB-Nederland, *Fenedex*, NIMA en relevante partijen uit het werkveld waaronder de leden van beroepenveldcommissies van de verschillende IBL-opleidingen. Het auditpanel stelt vast, dat het werkveld in voldoende mate betrokken is geweest bij het formuleren van het herzien beroepsprofiel en de eindkwalificaties. Wel moet de opleiding meer internationale leden in haar eigen beroepenveldcommissie, die bestaat uit zes voor de opleiding relevante leden, opnemen en daarbij letten op een goede representatie van het werkveld waar afgestudeerden terechtkomen.

Weging en Oordeel

Het auditpanel stelt vast dat de Utrechtse opleiding IBL het landelijk afgesproken beroepsprofiel en de hiervan afgeleide set eindkwalificaties (de 'domeincompetenties') volgt, dat de opleiding zich op het terrein van talen nadrukkelijker kan profileren, dat de opleiding op het terrein van de onderzoekscomponent weliswaar een heldere visie formuleert en deze visie heeft uitgewerkt, maar dat het van belang is deze ook op korte termijn te realiseren, bijvoorbeeld door intensieve samenwerking met de lectoraten en het kenniscentrum. Het auditpanel merkt hierbij op dat zij een aanzet daartoe heeft gezien, maar dat het van belang is om buitenlandse kennis- en onderwijsinstellingen nadrukkelijker dan nu het geval is hierbij te betrekken. Al met al reden voor het auditpanel om standaard 1 als 'voldoende' te beoordelen.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Programma

De vierjarige opleiding IBL kent een éénjarige propedeuse en een hoofdfase van drie jaar waarbij ieder studiejaar is onderverdeeld in vier onderwijsblokken van telkens tien weken. De IBL propedeuse is in belangrijke mate identiek voor de verschillende FEM-bacheloropleidingen, waar naast IBL onder andere ook Commerciële economie en Bedrijfseconomie deel van uitmaken. Deze FEM brede propedeuse bestaat uit studieonderdelen zoals *Marketing, Bedrijfskunde*; voor studenten die als IBL'er de brede propedeuse instromen ook uit *English for Business & Research*. Studenten verwerven in het propedeusejaar een brede theoretische basis en oriënteren zich ook op de mogelijkheid om na de propedeuse van opleiding te wisselen. Na het eerste studiejaar verschuift de oriëntatie van het IBL-programma van, met name, nationaal naar internationaal en van *Business to Consumer* naar *Business to Business*. De propedeuse blijkt voor een aanzienlijk deel van de groep instromende studenten te zwaar te zijn. Wij komen hier nog op terug.

Vanaf het tweede studiejaar is de opleiding voornamelijk Engelstalig, met uitzondering van een enkel studieonderdeel waaronder *International marketing*. Het ligt volgens het auditpanel voor de hand om de hele opleiding na de propedeuse in de Engelse taal aan te bieden. Vanaf het tweede studiejaar wisselt de opleiding studieonderdelen zoals *Consumer behavior* en *Intercultural Management* af met stages en taalonderwijs. Het derde studiejaar staat in het teken van de praktijk in het buitenland. Studenten studeren en lopen dan stage in het buitenland gedurende een half jaar (30 EC), waarna zij in de tweede helft van het derde studiejaar een project afronden, keuzestudieonderdelen volgen op het terrein van *Export management* en *Marketing communication* en zij zich verder verdiepen in de twee verplichte talen, Engels en Spaans, en in één van de keuzetalen Duits of Frans. In het vierde studiejaar volgen zij een minor binnen of buiten de hogeschool en volgt het afrondende studieonderdeel *Stage 2 en afstudeeropdracht* (zie standaard 4).

Het niveau van het talenonderwijs beoordelen studenten als voldoende. Studenten behalen het B2 niveau van het *Common European Framework of Reference: 'Business Vantage'* (Ned.: gevorderd zakelijk). Zij behalen dit niveau mede, zo geven zij aan, doordat ze een buitenlandstage volgen van 19 weken die zij als waardevol kwalificeren. Het verdient aanbeveling, aldus het auditpanel, om het afsluitend taalniveau van studenten ook *extern* te borgen op het B2 niveau.

Binnen het vakinhoudelijk economisch deel van de opleiding valt op, dat een bredere kijk op het vakgebied, het 'boven de stof staan' meer aandacht verdient: dit geldt bijvoorbeeld op het terrein van conjuncturele aspecten van de economie en macro-economische ontwikkelingen. Studenten moeten leren beide onderdelen van het vakgebied te betrekken bij hun afwegingen, bijvoorbeeld bij onderzoek. De opleiding richt zich nu met name op het micro-economisch niveau.

Dit geldt ook voor bijvoorbeeld het studieonderdeel *Intercultural management & sensitivity*. Goed is dat de opleiding hierbij wel een bredere maatschappelijke aanpak hanteert en daarbij gebruik maakt van klassieke modellen waaronder die van *Hofstede*. Het auditpanel mist, na bestudering van de curriculuminhoud, de meer geopolitieke en sociaaleconomische dimensie die overigens prima terug te vinden is in boeken en recente artikelen op het terrein van economie en contemporaine geschiedenis.

De opleiding heeft de afgelopen drie jaren de actualiteit van de opleiding vergroot en het niveau van het curriculum verhoogd. Zo is vorig jaar het tweede studiejaar inhoudelijk aangepast door meer aandacht te besteden aan sociale media en communicatiemediën. Ook neemt het studieonderdeel *Marketing* nu een meer centrale positie in binnen het curriculum. Het auditpanel stelt vast dat de opleiding beschikt over een duidelijke internationale gerichtheid (*Internationalisation at Home and Abroad*) en is de onderzoekscomponent structureel ingebed in het curriculum (voor dit laatste, zie hierna). Bovendien gebruikt de opleiding in het taalonderwijs veelal casuïstiek uit de beroepspraktijk. Een goede didactische aanpak volgens het auditpanel (zie ook hierna).

Naast de *major* kent het programma ook een *minor*deel van 30 EC. De studenten kunnen hierin binnen door de FEM vastgestelde kaders hun eigen profileringsprogramma samenstellen. Voor studenten die naast hun reguliere bacheloropleiding willen excelleren, biedt de HU vanaf het tweede studiejaar de zogenoemde *honours* trajecten aan. Het auditpanel vindt dit een goed initiatief om excellerende studenten de gelegenheid te bieden zich verder te verdiepen in een studieonderdeel dat hen interesseert.

Didactiek

De opleiding heeft de studiebelasting verdeeld over de vier studie jaren, waarbij met name in de eerste twee studie jaren de theoriecomponent zwaar weegt. De opleiding kent verder drie pijlers: business/marketing, talen en cultuur. De opbouw van het curriculum is concentrisch: van eenvoudig naar complex en van algemeen naar specifiek. Bijgevolg krijgen studenten, naarmate zij in hun studie vorderen, te maken met steeds ingewikkeldere contexten waarbij tevens hun zelfstandigheid toeneemt. De opleiding kiest ervoor om studenten een deel van hun studieactiviteiten in het buitenland te laten uitvoeren, in het bijzonder de stage. Een goed didactisch principe volgens het auditpanel omdat studenten zo leren zich binnen hun vakgebied in een vreemde taal uit te drukken en daarbij vakjargon te gebruiken.

Het auditpanel beoordeelt het door de opleiding gebruikte studiemateriaal op het terrein van talen als traditioneel, maar is daarmee niet minder relevant. De opleiding maakt bij verschillende studieonderdelen, bijvoorbeeld bij export en economie, gebruik van actuele artikelen. Ook organiseert de opleiding jaarlijks excursies naar 'Brussel' en werken studenten individueel of groepsgewijs aan artikelen over internationaal opererende bedrijven in Europa en nodigt zij gastsprekers uit afkomstig van bedrijven. Binnen het talenonderwijs maakt de opleiding gebruik van rollenspellen, een toepasselijk didactisch principe.

Studenten houden gedurende hun opleiding een portfolio bij dat een goed beeld geeft, zo stelt het auditpanel vast, van de door hen doorgemaakte groei als persoon en als IBL'er gedurende de vierjarige opleiding.

Aandacht binnen de kaders van deze rapportage verdient nog het gebruik van *blended learning* binnen de opleiding. De opleiding is hierbij nog zoekende naar een juiste balans met het traditionele frontaal klassikaal onderwijs en *online* leren. IBL heeft op dit terrein al enige ervaring door een webapplicatie in te zetten voor het volledig zelfstandig uitvoeren online van taal oefeningen. IBL ziet de meerwaarde in van *blended learning* en zal, nadat HU-breed de online leeromgeving *HU-BL* is uitgerold, een aantal studieonderdelen ook *blended* maken en deze vervolgens aanbieden.

Profilering en internationalisering

Naast de sterke nadruk op talen profileert de opleiding zich ten opzichte van andere FEM-opleidingen door twee keuzemodules aan te bieden op de eerder genoemde terreinen *Exportmanagement* en *Internationale marketingcommunicatie*. Beide studieonderdelen omvatten 10 EC. De student maakt een keuze uit één van beide keuzemodules in het derde studiejaar. Vervolgens verdiept hij zich in één van beide via een minor of een stage. Kiest een student voor *Exportmanagement*, dan kan de student opgaan voor een *Fenedex* certificering.

De profilering van de opleiding blijkt verder uit de afwisseling in het curriculum tussen *Study Abroad* en *Study at Home* en de keuze om studenten verschillende stages te bieden, waaronder een oriënterende stage in het tweede jaar en een beroepsvoorbereidende stage in het vierde jaar. Ten minste één stage volgt de student in het buitenland. Deze buitenlandse stage vindt het auditteam belangrijk omdat studenten dan niet alleen vakinhoudelijke kennis verwerven maar tevens hun 'talig' vermogen vergroten. De opleiding werkt hierbij uitsluitend met door haar geaccrediteerde partners. Van belang is wel dat studenten voldoende gelegenheid krijgen om zich zowel mondeling als schriftelijk op correcte wijze te kunnen uitdrukken in de vreemde taal (zie ook standaard 4). Niet alle studenten keren terug na een langer stageverblijf in het buitenland met voldoende talenkennis; met name, zo stelt het auditpanel vast, laat schrijfvaardigheid te wensen over. Docenten onderschrijven het belang van de *Study Abroad*; "na hun buitenlandverblijf heb je vaak een andere student tegenover je, volwassener, gerijpt als mens en in het vakgebied" aldus de docenten. De stages/*Study Abroad* leiden ertoe dat de student 'international awareness' ontwikkelt, zo geven docenten aan; een waarneming die studenten onderschrijven.

De opleiding neemt rond de stages een aantal specifieke maatregelen om de kwaliteit ervan te garanderen waaronder het benoemen van een stagebegeleider en een bedrijfsmentor met ieder een specifieke nauw omschreven takenpakket. De opleiding monitort de kwaliteit van de stages door een uitgebreide evaluatiesystematiek die het auditpanel als inzichtelijk en functioneel beoordeelt.

Voor de tiende competentie, Persoonlijk professionele internationale vermogens, geldt dat de opleiding de leerlijn *Intercultural awareness* ontwikkelt. De opleiding betreft hier nadrukkelijk ook de taaldocenten bij. Zij nodigen gastsprekers uit hun internationaal netwerk uit om gastlessen te verzorgen in het kader van intercultureel bewustzijn. De opleiding diept deze leerlijn verder uit en past het bestaande curriculum hierop aan. In ieder geval, zo stelt het auditpanel vast, zitten elementen van deze leerlijn in het bestaande programma. Zo is *Interculturele communicatie* in het eerste studiejaar opgenomen en *Intercultural management* in het tweede studiejaar. Ook laat de opleiding studenten binnen het actuele curriculum in het tweede studiejaar aan opdrachten werken waarin elementen intercultureel bewustzijn verwerkt zijn.

Gelet op de internationale ambities van de opleiding en de omvang van het handelsverkeer tussen Nederland en Duitsland, verwachtte het auditpanel een extra 'spotlicht' op Duits. De opleiding kent een heel enthousiaste sectie Duits die deze internationale ambities verder gestalte kan geven. De opleiding liet weten dat de keuze op Spaans als tweede verplicht taalvak om pragmatische redenen is genomen: veel studenten kiezen voor Spaans en niet voor Duits.

(Engels)talig karakter van de opleiding

Een belangrijk deel van het *business*-deel van de opleiding is Engelstalig. Het eerste jaar is Nederlandstalig door de gemeenschappelijke Nederlandstalige propedeuse met andere opleidingen van de FEM. Het tweede jaar is, met uitzondering van één vak, inmiddels Engelstalig evenals het derde en vierde studiejaar. In het vierde studiejaar volgen studenten een keuzeminor die in het geval de student kiest voor de IBL-minor, Engelstalig is.

De begeleidingsgesprekken over de scripties zijn thans veelal Engelstalig. Een goed initiatief volgens het auditpanel. Het panel pleit er voor om met studenten, zeker na de propedeuse, zo veel als mogelijk in het Engels te communiceren. De opleiding biedt studenten ruim de gelegenheid om in een vreemde taal, *face to face*, met anderen in een vreemde taal te communiceren. In de praktijk blijkt dit veelal Engels te zijn, maar ook Spaans geldt binnen de opleiding als communicatiemiddel. Zo bezocht een week na de audit een groep Colombiaanse studenten de opleiding, was IBL betrokken bij de organisatie van dit bezoek en volgden Colombiaanse en IBL studenten gezamenlijk een vak. Het auditpanel was benieuwd naar het niveau van Spaans bij studenten. De docent was 'tevreden' over het door studenten bereikte niveau. Zij ronden de opleiding af op Spaans B1- of sommige zelfs op B2 niveau (op basis van de CEFR-systematiek), hetgeen mede te danken is aan het feit dat veel studenten voor hun stage naar Spaanstalige landen gaan. Een volgens het auditpanel goede aanpak van de opleiding om op deze wijze studenten op een hoger taalniveau te brengen. De schriftelijke uitdrukingsvaardigheid is daarbij, zoals al eerder gememoreerd, nog een punt van aandacht.

Onderzoekscomponent in het curriculum

De opleiding ziet het als één van haar doelstellingen om studenten als '*reflective practitioners*' die '*evidence based*' handelen aan de arbeidsmarkt te leveren. Uitgangspunt hierbij is, dat onderzoek geen doel op zich is, maar een middel om tot een juist besluit te komen. Onderzoek is dan een instrument om met informatie bedrijfsrisico's in te schatten en deze te verkleinen. Afgestudeerden kunnen hierbij een belangrijke rol spelen door hun bijdrage aan het uitvoeren van onderzoek ter ondersteuning van internationale beleidsbeslissingen. De opleiding wil over vijf jaar studenten afleveren die kritisch zijn en *evidence based* vraagstukken uit de praktijk benaderen en oplossen. Kennis van en inzicht in onderzoek speelt hierbij een belangrijke rol. Het auditpanel is in dit verband positief over het feit dat de opleiding inzet om de recent ontwikkelde onderzoekslijn te implementeren in het curriculum. Zo confronteert de opleiding haar studenten al in het eerste studiejaar met een praktijkprobleem dat zij individueel of in groepsverband moeten oplossen. De didactische aanpak die de opleiding hierbij vervolgens hanteert, is adequaat volgens het auditpanel.

Binnen de kaders van het Project IBL in het derde studiejaar onderzoeken studenten de exportmogelijkheden van een bedrijf en maken daarbij een keuze uit verschillende onderzoeksopzetten. Het auditpanel stelt vast dat IBL op dit punt de afgelopen twee jaren majeure stappen heeft gezet, niet in de laatste plaats door de lector die op dit punt zowel landelijk als binnen de Hogeschool Utrecht een voortrekkersrol vervult. Zo zijn er kalibratiebijeenkomsten georganiseerd rond de beoordelingswijze van de afstudeerwerken, zijn docenten geschoold op het terrein van onderzoek en zijn zij meer betrokken geraakt bij de onderzoekscomponent. Ook zijn meer fundamentele kwesties aan de orde geweest rond onderzoek, waaronder de vraag naar het gewenste eindniveau en het formuleren van dat eindniveau voor alle opleidingen binnen de FEM.

Tijdens het gesprek tussen het auditpanel en de lector bleek dat hij af wil van aparte onderzoekslijnen, maar veelmeer inzet op het inbouwen van een kritisch vermogen in alle vakken en daarbij gebruik te maken van een 'onderzoekslint'. Onderzoek moet als een lint door alle studieonderdelen lopen en daarbij het kritisch en onderzoekend vermogen van studenten vergroten, aldus de opleiding en de lector tijdens de audit. Het auditpanel ziet dit nog niet overal terug in de opleiding, maar er zijn wel voorbeelden aanwijsbaar in het bestaande curriculum waar dit wél al het geval is.

Instroom

Het aantal studenten dat jaarlijks de opleiding instroomt lijkt zich sinds 2012 te stabiliseren rond 60-70 studenten, nadat in 2009 nog 115 studenten instroomden. De meeste studenten hebben een havo-achtergrond, gevolgd door een minder omvangrijke groep mbo'ers die instroomt. De populatie studenten heeft vooral een Nederlandse achtergrond.

Als belangrijkste reden hiervoor noemt de opleiding de gemeenschappelijk voornamelijk Nederlandstalige propedeuse met andere FEM-opleidingen. Het tweede studiejaar van IBL is nu vrijwel geheel Engelstalig; de opleiding hoopt zo buitenlandse studenten aan te trekken.

Het aantal studenten dat de opleiding vroegtijdig verlaat, is groot. Het uitvalpercentage (na één jaar) ligt al een aantal jaren rond 60 procent. Een beperkte groep studenten behaalt het IBL diploma binnen vijf studiejaren. Zo beschikt 19 procent van de lichting 2009 na vijf jaar over een diploma en 13 procent van de lichting 2010.

Om de aansluiting tussen vooropleiding en IBL te verbeteren, besteedt de opleiding aandacht aan enerzijds de verwachtingen van de aspirant-student en bespreekt zij anderzijds haar verwachting tijdens een intakegesprek met studenten. Deze gesprekken voert de opleiding standaard met iedere aspirant student. Zo probeert zij een beeld te krijgen van de motivatie van de student om deze opleiding te volgen. Uit de *intake*gesprekken blijkt dat het internationale karakter ervan veel studenten trekt. Vervolgens vergissen studenten zich in de omvangrijke vreemde-talencomponent en het *business*gehalte van de opleiding. Met name mbo'ers ondervinden problemen met beide studieonderdelen. Studenten gaven tijdens de audit aan, gevraagd naar de oorzaken van het fors verloop onder studenten, dat zij onvoldoende gemotiveerd zijn en onderschatten zij de moeilijkheidsgraad van de opleiding.

Het auditpanel vindt het een goed initiatief dat het studieadvies een bindend karakter heeft. De opleiding mag decentraal gaan selecteren vanaf het huidige studiejaar en beschouwt dit als een belangrijk instrument om te komen tot kwaliteits- en rendementsverbetering.

De opleiding kent geen vrijstellingen. Ook niet op het terrein van taal; zelfs voor studenten die een Spaanstalige achtergrond hebben, geldt dat zij geen vrijstelling krijgen voor het studieonderdeel '*Spaans*' omdat *business*-Spaans om een andere taalvaardigheid vraagt dan het 'huis-tuin-en-keuken' Spaans.

Personeel

Het docententeam dat de opleiding verzorgt, bestaat uit tien medewerkers die onderling acht fte verdelen. De docent-student ratio bedraagt 1:29. Alle docenten beschikken over een mastertitel op een voor de opleiding relevant gebied (talen, economie, bedrijfskunde). Docenten doceren ook bij andere opleidingen. Omgekeerd geven ook docenten van andere opleiding les bij IBL. De vakinhoudelijke kennis van docenten is goed, aldus de studenten. Het auditpanel stelt vast dat er sprake is van een mix van docenten met een goede basis in de theorie en docenten die in de praktijk werkzaam zijn (geweest).

Docenten besteden tien procent van hun aanstellingen aan professionalisering. Zij volgen dan bijvoorbeeld kalibreersessies op het terrein van beoordeling van toetsen of bezoeken congressen zoals de *Business English Special Interest Group*. Uit de gesprekken met studenten blijkt dat de taalvaardigheid van enkele (niet talige) docenten een aandachtspunt vormt. Docenten kunnen zich, als ze zich daaromtrent niet zeker voelen, laten bijscholen. Het auditpanel is van oordeel dat deze bijscholing van docenten niet vrijblijvend mag zijn, maar een verplichtend karakter moet hebben. Om Engelstalig onderwijs aan te bieden, zouden docenten ten minste over het *Cambridge certificate – ESOL (English for Speakers of Other Languages)* van het *Cambridge International Examination Board* dienen te beschikken op minimaal B2 niveau. De taaldocenten voor Spaans en Duits zijn extern gecertificeerd: zij beschikken over een Cervantes- of Goethe certificering.

Studeerbaarheid en studiebegeleiding

De opleiding heeft zicht op het aantal contacturen per blok van zeven of tien weken. De meeste contacturen hebben studenten in de propedeusefase, ongeveer 16 uren per week. Daarna neemt het aantal contacturen iets af tot in het derde studiejaar het aantal contacturen gemiddeld 14 bedraagt.

In het laatste semester van de studie beperkt het aantal contacturen zich tot begeleidingsuren. Studenten geven aan dat de studielast in de praktijk niet evenredig is verdeeld over een studiejaar. Er is veelmeer sprake van piekbelasting waarbij perioden met een hoge studielast worden afgewisseld met perioden waar de studielast laag is.

Een aanzienlijk deel van de opleiding vindt buiten de hogeschool plaats. Zo is de student de laatste tien weken van het tweede studiejaar op stage en studeert hij in het eerste semester van het derde studiejaar in het buitenland. Contact met de opleiding heeft de student dan via e-mail of telefonisch. Deze weken zijn overigens niet meegenomen in de hierboven genoemde contacttijd.

Studenten beschikken over een studieloopbaanbegeleider die hen ondersteunt bij de studievoortgang en bij het maken van studiekeuzes. In de eerste fase van de studie is de studieloopbaanbegeleider vooral een mentor. Naarmate de student vordert in zijn opleiding verschuift het accent naar advisering. De begeleider adviseert de student dan bijvoorbeeld over stages, het afstuderen en de loopbaan na het afstuderen.

De begeleiding door de opleiding binnen de stageperioden laat een wisselend beeld zien. De ene student geeft aan naar tevredenheid begeleid te zijn: de docent was altijd bereid om te helpen en er was wekelijks contact, terwijl andere studenten aangaven dat zij tijdens stages niet altijd een beroep konden doen op begeleiding omdat er onvoldoende capaciteit bleek te zijn. Een belangrijk aandachtspunt voor de opleiding aldus het auditpanel.

Onderwijsvoorzieningen

Ten tijde van de audit bevond de opleiding IBL zich in een gebouw dat zij binnen afzienbare tijd verlaat om na twee tot drie jaren haar intrek te nemen in een nieuwe behuizing. Tussentijds verhuist de opleiding naar een tijdelijke behuizing elders.

De onderwijsvoorzieningen zijn op standaardniveau. Er zijn ruime collegezalen en lokalen/ruimtes voor werkgroepen. De lokalen zijn voorzien van een standaarduitrusting wat betreft audiovisuele media. Verder kunnen studenten gebruikmaken van computerplekken in het FEM-gebouw, een bibliotheek van de HU en de bibliotheek van de Universiteit Utrecht. De opleiding zet *Sharepoint* in om docenten en studenten op een efficiënte wijze met elkaar te laten communiceren. Het auditpanel en studenten beoordelen de voorzieningen als voldoende.

Weging en Oordeel

Het curriculum is op een inzichtelijke wijze vormgegeven. De door de opleiding aangeboden vakinhoud is passend voor een opleiding op dit niveau. De *intercultural awareness* komt in voldoende mate naar voren in het curriculum. Een meer evenwichtige verdeling van de studielast is een aandachtspunt. De talencomponent alsmede de businesscomponent komen in voldoende mate aan bod, de verhouding tussen theorie en praktijk is goed. De docenten zijn voldoende toegerust om de hen toebedeelde studieonderdelen te verzorgen waarbij het auditpanel wel opmerkt dat de vaardigheid in woord en geschrift van een aantal docenten ten aanzien van de Engelse taal beter moet.

De internationale component is goed geborgd binnen de opleiding. De onderzoekscomponent verdient nog aandacht, de opleiding heeft op dit terrein al een aantal stappen gezet, daarbij ondersteund door de lector. Het auditpanel heeft er vertrouwen in dat de samenwerking met betrekking tot onderzoek tussen IBL en de lector zal leiden tot een goed vormgegeven onderzoekscomponent in het vierjarig curriculum. De stagecomponent is goed in het curriculum geborgd, de begeleiding van studenten is een aandachtspunt. De voorzieningen zijn standaard. Het auditpanel beoordeelt standaard 2 als voldoende.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing

Toelichting NVAO: De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk. De examencommissie van de opleiding borgt de kwaliteit van de tentaminering en examinering.

Bevindingen

Examencommissie

De examencommissie van de opleiding is FEM- én Instituutsbreed opgezet. Zo heeft de 'voorzitter presidium examencommissies FEM' hierin zitting evenals de voorzitter van de examencommissie van het Instituut Marketing & Commerce en twee docenten van FEM opleidingen. Alle leden van deze commissie hebben scholing gevolgd omtrent toetsing en beoordeling, een traject waarbij ook de eerder gememoreerde lector betrokken was. De examencommissie functioneert onafhankelijk van het management van FEM, het Instituut Marketing & Commerce en van de individuele opleidingen.

De examencommissie is van mening dat zij in vergelijking met de 'examencommissie oude stijl' beter in staat is om de kwaliteit te bewaken. Door de verdere professionalisering van de examencommissie zijn activiteiten waaronder de klachtenafhandeling aanmerkelijk bekort, is er examencommissie-breed sprake van een verbeterde en efficiëntere aanpak en wordt zij beter gefaciliteerd.

Als voorbeeld geldt de maatregel die de examencommissie genomen heeft, nadat gebleken was dat een tentamen een wel erg hoog rendement te zien gaf. Bij dit laatste voorbeeld heeft de commissie de toets opgevraagd, deze bestudeerd en vervolgens docenten uitgenodigd de toets te bespreken. Vervolgens kreeg de toetscommissie de opdracht de toets verder te analyseren en op basis hiervan een advies af te geven aan de examencommissie om te komen tot een aangepaste toets. Laatstgenoemde bespreekt de analyse met het management en houdt vervolgens een vinger aan de pols bij de toetsontwikkelaars of zij de uitkomsten van het onderzoek ter harte hebben genomen. Volgens het auditpanel een adequate handelwijze. De examencommissie hanteert een strenge benoemingsprocedure bij de benoeming van examinatoren die betrokken zijn bij het afstuderen van studenten. Tijdens de audit is een aantal praktijkvoorbeelden besproken waaruit blijkt dat de commissie op de haar toebedeelde terreinen *in control* is.

Systeem van toetsing

De opleiding kent bij de beoordeling het vier-ogen beleid. Tevens zijn begeleiding en beoordeling gescheiden. Kalibreersessies zijn binnen de opleiding sinds 2015 onlosmakelijk verbonden met het toetsstelsel. De opleiding gebruikt deze bijeenkomsten met docenten om hun deskundigheid op het gebied van toetsen en beoordelen te vergroten en te objectiveren. Zo heeft de opleiding 'meer grip gekregen op luchtige en gulle examinatoren'. Het auditpanel stelt vast de opleiding deze kalibreersessies serieus en systematisch aanpakt. De effecten hiervan zijn over één à twee jaar over de hele linie zichtbaar in de beoordeling van studentproducten, zo geeft de examencommissie aan.

Tijdens de audit bleek dat er rondom toetsing de afgelopen periode het een en ander ontwikkeld is, waaronder een handleiding beoordelen voor docenten. Ook heeft een groep van examinatoren in samenwerking met de eerder genoemde lector een herziende set beoordelingscriteria ontwikkeld voor de beoordeling van het praktijkdeel van *Stage 2* in het afsluitende vierde studiejaar.

De opleiding kent zogeheten 'cursusbeheerders' die zich bij de keuze voor toetsvormen onder andere laten leiden door de validiteit en betrouwbaarheid van de toets maar ook, zeker in de propedeuse waar het aantal studenten groot is, door de efficiencyvraag en de variatie in toetsvormen. Zo biedt de opleiding afwisselend *multiple choice* vragen, open vragen, mondelinge toetsen en assessments aan. Het FEM-brede propedeuseteam is verantwoordelijk voor het opstellen en onderhouden van het toetsplan voor het gemeenschappelijke deel (40 EC), de opleiding IBL is verantwoordelijk voor het resterende opleidingsspecifieke deel van 20 EC.

In een competentiematrix is te zien welke bijdrage de curriculumonderdelen leveren aan het behalen van de eindkwalificaties. De docenten stellen de leerdoelen van het hen toebedeelde studieonderdeel vast en stellen binnen de kaders van het toetsplan een toetsmatrix op met operationele toetsdoelen, wegingsfactoren en de (voorlopige) cesuur. In de cursuswijzers staat hoe de opleiding toetst, tevens krijgen studenten van hun docenten informatie over de wijze van toetsing. In veel gevallen zijn voorbeeldtoetsen beschikbaar. Het auditpanel stelt vast dat de kwaliteitsborging rond toetsing voldoende is waarbij de rol van de examencommissie en de toetscommissie als 'bewakers' van de toetskwaliteit geborgd is.

Voor de taalcomponent van de opleiding geldt dat toetsing bestaat uit een mondelinge- en een schriftelijke component. Voor beide onderdelen geldt dat studenten niet kunnen compenseren. De ondergrens is het cijfer 5,5. Denkend vanuit traditionele schoolcijfers zijn we gewend bij 60 procent een voldoende te geven. Binnen de CEFR-systematiek wordt ervan uitgegaan dat je een niveau hebt bereikt als je in principe écht kunt wat in de *can do statements* wordt uitgedrukt. De vraag is in hoe verre een verstrekt cijfer 5.5 aangeeft dat iemand 'het al écht kan'.

Kwaliteit toetsen

Studenten zijn tevreden over de kwaliteit van de toetsen. Zowel de omvang, de validiteit en de transparantie beoordeelden zij als voldoende. Ook waren zij tevreden over de feedback van docenten op hun beantwoording van toetsvragen.

De door het auditteam bestudeerde toetsen zijn op hbo-bachelorniveau. Het auditpanel beoordeelt de diepgang van de vragen als voldoende. De spreiding van de te bestuderen stof is eveneens voldoende. Speciale aandacht heeft het auditpanel besteed aan de wijze waarop de opleiding de taalcomponent toetst. Zoals eerder aangegeven, 'doet' de opleiding niet aan externe borging door studenten bijvoorbeeld te laten deelnemen aan externe examens zoals die van het Goethe-Instituut; die toetsen vindt de opleiding te weinig specifiek. De opleiding maakt daarom gebruik van *Dialang*, een in opdracht van de Europese Commissie ontwikkelde diagnostische toets. De opleiding heeft getrainde en gecertificeerde Dialang-beoordelaars in dienst die hun expertise weer aan de collega's doorgeven. Een goede maatregel volgens het auditpanel.

Weging en Oordeel

De opleiding heeft het systeem van toetsen en beoordelen op orde. Zowel de examen- als de toetscommissie zijn *in control*, zij voeren de hen toebedeelde taken naar behoren uit. De kwaliteit van de toetsen is van bachelorniveau. Het door het auditpanel bestudeerde traject rond de toetsing van talen is adequaat. De externe legitimering van de taaltoetsen is geborgd. Studenten blijken tevreden te zijn over de toetsen en de feedback van de opleiding op door hen gemaakte toetsen. Het auditpanel beoordeelt standaard 3 als voldoende.

4.4. Gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de resultaten van tussentijdse en afsluitende toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Gerealiseerd niveau

De opleiding heeft het traject rond het afstuderen de afgelopen jaren verder aangescherpt waarbij ook hier een rol was en nog steeds is weggelegd voor de lector Methodologie van praktijkgericht onderzoek. Het afstudeertraject bestaat uit verschillende onderdelen in het laatste studiejaar. Deze periode kent, naast de minor van 30 EC, twee studieonderdelen: *Stage 2 en Afstudeeropdracht* en de *Integrale toepassing talen*. Beide studieonderdelen tellen mee voor het eindoordeel.

Voor de stage en de afstudeeropdracht geldt het volgende. Gedurende 19 weken volgt de student een beroepsvoorbereidende stage en werkt hij als 'werknemer' binnen een internationale organisatie/bedrijf in Nederland of daarbuiten (omvang: 9 EC). Voorwaardelijk is dat de stage en de stageopdracht een internationaal karakter hebben. Tijdens deze stage formuleert de student een vraagstuk dat 'speelt' binnen de organisatie/het bedrijf waar hij stage loopt. Dit probleem dient actueel én relevant te zijn. Uiteindelijk leidt dit tot een afstudeeropdracht die uitmondt in een adviesrapport op het terrein van internationale marketingcommunicatie óf exportmanagement. In de laatste fase van *Stage 2* presenteert de student zijn adviesrapport (totale omvang: 18 EC). Hij verdedigt vervolgens zijn aanpak en het resultaat van zijn onderzoek waarna, afsluitend, het talenassessment volgt (omvang: 3 EC).

Het traject dat studenten volgen rond hun stageopdracht, inclusief de beoordeling ervan, beoordeelt het auditpanel als inzichtelijk en passend bij het niveau en doelstelling van stage en afstuderen. De betrokkenheid van docenten en docent/begeleiders hierbij is duidelijk evenals de beslismomenten in het traject vanaf het indienen van het 'plan van aanpak' door de student bij de docent/begeleider tot en met de 'go' beslissing. Studenten hebben thans, zo blijkt, meer tijd nodig om af te studeren door het aangepaste, strengere afstudeerprotocol. Bij het afstuderen stuurt de opleiding meer dan in het verleden op de marketingcomponent.

Het afstuderen in het buitenland is voor zowel de student als de opleiding met name organisatorisch niet altijd eenvoudig. De opleiding zorgt dan voor begeleiding via e-mail en *Skype*. In een aantal gevallen ondervinden studenten in het buitenland problemen om aan hun afstudeeropdracht te werken omdat de stagegever er vanuit gaat dat de student *full time* beschikbaar is voor het bedrijf. IBL zorgt er vervolgens voor, na overleg met het bedrijf, dat de student alsnog voldoende tijd vindt om aan zijn afstudeeropdracht te werken. Een tweede complicerende factor betreft de periode van 19 weken waarbinnen de student zijn afstudeeropdracht dient af te ronden. Niet alle studenten zijn in staat binnen die tijdspanne een kant-en-klaar afstudeerproduct te leveren. Studenten die het studieonderdeel *Report writing* hebben gevolgd of het project IBL hebben afgerond als verplicht onderdeel van de major, hebben minder moeite met afstuderen. Het auditpanel leidt hier uit het belang af voor studenten om dit studieonderdeel te volgen.

Tot voor kort was er sprake van tijdsdruk bij de begeleiding van studenten en het beoordelen van het afstudeerwerk. Docenten hebben bij het management deze problematiek aangekaart en besproken, waarna beoordelaars van het 'plan van aanpak' meer uren hebben gekregen voor hun beoordelingswerk. Ook de begeleiding van studenten bij hun afstuderen is geïntensiveerd en uitgebreid van 12 naar 15 uren. Docent/begeleiders en beoordelaars geven aan dat hierdoor de door hen eerder ervaren werkdruk is afgenomen.

Het realiseren van een stevige onderzoekscomponent in het curriculum en een verdere versterking van het eindniveau, zijn aspecten die nog om aandacht vragen van docenten en docent/begeleiders. Verder heeft de opleiding nieuwe beoordelingsprotocollen ontwikkeld in samenwerking met de lector.

Studenten geven aan dat de begeleiding door docenten bij het afstuderen tot vorig studiejaar nog te wensen over liet. Thans is er sprake van een eerste 'verbeterslag' aldus de studenten. De begeleiding blijft een aandachtspunt voor de opleiding. De opleiding streeft er naar om eindwerkstukken, *naast* twaalf tot vijftien uren begeleiding, zelfstandig door studenten te laten schrijven; in de eindfase dient de student dit geheel zelfstandig te doen. Studenten studeren in een aantal gevallen af op een onderwerp waarin de begeleider niet gespecialiseerd is of vindt goedkeuring van een plan van aanpak plaats via uitsluitend e-mail. Meer feedback op een plan van aanpak vindt het auditpanel op zijn plaats.

Oordeel auditpanel scripties

Het auditpanel ontving voorafgaand aan de audit een overzicht van afgestudeerden van de afgelopen twee studiejaren. Vervolgens zijn hieruit vijftien eindwerken geselecteerd op basis van de hiervoor geldende NVAO-criteria. Deze eindwerken zijn verdeeld over de vak- en de werkvelddeskundige.

Na bestudering van de geselecteerde eindwerken komt het auditteam tot de volgende conclusies. Vanuit werkveldperspectief zijn de meeste eindwerken goed bruikbaar; de onderwerpkeuze is origineel en divers. Tevens is goed vast te stellen, dat de meest recent eindwerken aanzienlijk beter zijn dan oudere door het auditpanel bestudeerde afstudeerproducten.

Studenten lijken hun eindwerk te schrijven op basis van een vast stramien. Daar is niets mis mee, gelet op de fase waarin de opleiding zich bevindt om het afstudeerniveau te verhogen. Echter, op een bepaald moment moet de opleiding dit vast stramien durven los te laten om studenten de ruimte te geven om hun ondernemerschap, hun creativiteit en innovatief vermogen te tonen in hun eindwerk. Dit is nu in beperkte mate het geval. Het auditpanel komt in een aantal gevallen tot een oordeel dat afwijkt van het oordeel van de opleiding. Het betreft dan afwijkingen naar boven of naar onder.

Het niveau van het Engels is een aandachtspunt, gelet op de wisselende kwaliteit ervan. Ook de methodologische component is een punt van aandacht. Het auditpanel stelt ook hier vast dat er sprake is van een wisselende kwaliteit. In een gesprek met de lector gaf deze aan dat de opleiding inzet op verdere verhoging van het eindniveau. De beoordeling van afstudeerproducten is al verbeterd ten opzichte van een aantal jaren geleden, zo geeft hij aan. Als de onderzoekscomponent goed verankerd is in het curriculum, zo verwacht hij, zal het niveau van de afgestudeerden toenemen. Omdat het auditpanel, met name door de tekortkomingen op het gebied van de beheersing van de Engelse taal en de methodologische component, meer dan tien procent van de eindwerken als onvoldoende beoordeelde, is tot opschaling besloten. Hierbij zijn zes extra eindwerken opgevraagd; dit waren tevens de recentste eindwerken die beschikbaar waren.

Het auditpanel heeft deze zes eindwerken op basis van het vier-ogen principe bestudeerd. Na onderling overleg en afstemming, beoordeelt het panel deze additionele afstudeerproducten als bachelorniveau. Geen afstudeerwerk beoordeelt het panel als onvoldoende. Het oordeel van het panel wijkt bij een enkel eindwerk af van het oordeel van de opleiding. De onderzoekscomponent is nog een aandachtspunt (kwaliteit onderzoeksvraag, data analyse en de kwaliteit van de literatuur), evenals het taalgebruik. Door een intensievere begeleiding en meer *checks and balances* wat de schriftelijke uitdrukkingsvaardigheid van de student betreft, heerst de verwachting dat het niveau verder stijgt.

Werkveld over het afstudeerniveau

Het werkveld heeft een adviserende stem bij de beoordeling van afstudeerproducten; bij de beoordeling van de stage heeft de praktijkmentor een belangrijke adviserende rol. Het werkveld geeft tijdens de audit aan over het algemeen tevreden te zijn over het niveau van de afstudeerders; met name hun communicatieve vaardigheden kwalificeert het werkveld als sterk en onderscheidend ten opzichte van andere IBL opleidingen. Een goede indicatie hiervoor zag het auditpanel in het feit dat veel studenten al tijdens hun studie een baan aangeboden krijgen. Wel is het werkveld van mening dat de bedrijfskundige en bedrijfseconomische bagage van studenten meer aandacht verdient.

Weging en Oordeel

De opleiding heeft een afstudeertraject dat goed is uitgewerkt. Theorie en praktijk komen hierbij aan bod en bieden de student de gelegenheid al zijn kennis en kunde op het terrein van IBL in te zetten.

Hoewel het auditpanel afstudeerwerken heeft beoordeeld die het bachelorniveau representeren, beoordeelde zij meer dan tien procent als onvoldoende waarna opschaling heeft plaatsgevonden. De ruimte voor verbetering zat vooral in de onderzoekscomponent en in het schriftelijk anderstalige vermogen van de student. De afstudeerproducten die het auditpanel aanvullend beoordeelde, waren alle op bachelorniveau. Het auditpanel is van oordeel dat de aandacht voor de verdere verbetering van de afstudeeropdrachten noodzakelijk blijft, maar overall gezien laat de opleiding volgens het panel zien dat zij serieus werkt aan het verder verhogen van het eindniveau onder leiding van de lector. Het auditpanel heeft er voldoende vertrouwen in dat de opleiding het gerealiseerde niveau van de studenten verder kan en zal verbeteren. Het panel adviseert de examencommissie om zich in dit proces nog meer te positioneren als 'het wakend oog van het gerealiseerd niveau'. Al met al voor het auditpanel reden om standaard 4 als 'voldoende' te beoordelen.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditpanel heeft een opleiding gezien die studenten voorbereidt op een meertalig georiënteerd internationaal werkveld met als belangrijkste kernwaarden betrokkenheid, praktijkgerichtheid en een ruime mate van aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling. Docenten dragen volgens het auditpanel deze kernwaarden uit; studenten herkennen dit.

De opleiding beschikt over een voldoende uitgewerkt curriculum dat ten tijde van de audit nog verbeterd werd. Dit gold met name voor de onderzoekscomponent. De opleiding kenmerkt zich door een goede balans tussen theorie en praktijk. Het curriculum is voor studenten voldoende uitdagend en is zeker wat zwaarte betreft op bachelorniveau. Een enthousiast team van docenten geeft verder vorm aan het curriculum.

De opleiding heeft veel ambities en moet op een aantal punten nog slagen maken, het auditpanel heeft daar in de voorgaande rapportage voorbeelden van gegeven. De verbetermentaliteit bij het personeel is aanwezig, mede onder de bezielende leiding van de lector die FEM-breed betrokken is bij de verbetering van de kwaliteit van de opleiding(en).

Het algemeen eindoordeel van het panel is daarmee: voldoende.

6. AANBEVELINGEN

Hierna volgen enkele aanbevelingen die los staan van onze bevindingen en de waardering daarvan in de rapportage hiervóór. Het auditpanel beveelt de opleiding aan om:

- op het gebied van *blended* maken van haar onderwijs contact op te nemen met het team van de tweedegraads lerarenopleiding die daarover al een aantal wezenlijke 'slagen' heeft gemaakt.
- bij het toekennen van ERK-niveaus na te denken over te hanteren criteria voor de cesuur en met name de geboden mogelijkheid om (voor een bepaald niveau te) zwakke prestaties in een bepaald aspect (zoals woordenschat) te laten compenseren door een mooie prestatie op een ander aspect (bv uitspraak). In de systematiek van het CEFR veronderstelt het bereikt hebben van een bepaald niveau, dat dit voor *alle* aspecten het geval is.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Hogeschool Utrecht hbo-bachelor International Business and Languages voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	v
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	v
Standaard 3. Toetsing	v
Standaard 4. Gerealiseerde eindkwalificaties	v
Algemeen eindoordeel	v

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

De IBL competenties zijn:

I International Business

- Initiëren, en creëren van (hedendaagse) producten en diensten t.b.v. een grotere of kleinere internationale markt
- Uitvoeren, interpreteren, toetsen en evalueren van (internationaal) marktonderzoek
- Internationale Marktanalyse en Concurrentieanalyse
- Ontwikkelen van marketingbeleid voor een internationaal opererende onderneming en het kunnen onderbouwen en beargumenteren van gemaakte keuzes
- Opstellen, uitvoeren en bijstellen van diverse plannen m.b.t. internationalisering op basis van het beleid internationale marketing
- Internationale Sales en Internationaal Accountmanagement

II International Communication

- Communiceren in drie moderne vreemde talen en rekening houdend met culturele verschillen, intern en extern, nationaal en internationaal
- Leiding geven aan een internationaal bedrijf, een internationaal bedrijfsonderdeel, bedrijfsprocessen of een internationaal project op het gebied van internationale in- en verkoop en internationale communicatie
- Interpersoonlijke, sociale en communicatieve vermogens

III Intercultural Awareness

- Persoonlijk professionele Internationale vermogens*
- Zelfsturende competentie

**toegevoegde IBL competentie*

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

Het programma is wat studiebelasting betreft gelijkelijk verdeeld over vier studiejaar waarbij elk studiejaar uit vier studieperioden bestaat (A, B, C en D). In het programma zijn pijlers te onderscheiden: Business/Marketing, Talen en Cultuur. Het verloopt van algemeen naar specifiek (concentrisch), plaatst studenten steeds meer in een complexe, beroepsrelevante context en past de leerstof daarop aan. In dit kader vindt ook een afwisseling van studie-activiteiten in binnen- en buitenland plaats.

3 pijlers:

	1. Business met donkeraccent voor Marketing.
	2. Talen.
	3. Cultuur.
	Persoonlijke profilering via keuzecursussen, minorkeuze en afstudeeropdracht
	Studieloopbaanbegeleiding SLB.

1^e studiejaar. Vanaf periode D internationale oriëntatie

Periode A	Periode B	Periode C	Periode D
Marketing	Onderzoeksvaardigheden	English for Business & Research (en)	Economie & Recht
Communicatieve vaardigheden	Bedrijfseconomie	Project Introductieplan	Business Project
Bedrijfskunde			Commerciële verantwoording
Taalkeuze: Spaans of Duits		Taalkeuze: Frans of Spaans	
SLB + start portfolio			

2^e studiejaar. Context: Europa Content: Marketing *Business to Consumer* naar *Business to Business*

Periode A	Periode B	Periode C	Periode D
Consumer Behavior (en)	International Marketing		Stage 1: Buitenland (15 EC)
International Marketing Research (en)	Intercultural Management (en)	Sales & accountmanagement (en)	
English 2	Communication & Social Media (en)		
Spanish 2 (5 EC) + French 2 or German 2 (5 EC)			
SLB			

3^e studiejaar. Context: wereld – Content: Specialisatie

Periode A	Periode B	Periode C	Periode D
Study Abroad (30 EC)		Project	IBL (en)
		Keuzecursussen: (en) <ul style="list-style-type: none"> • Export Management 1 • Marketing Communic. 1 	<ul style="list-style-type: none"> • Export Management 2 • Marketing Communicat. 2
		English Language	& Culture
		Spanish Language	& Culture
		German or French	Language & Culture
SLB			

4^e studiejaar

Periode A	Periode B	Periode C	Periode D
Minor At Home / Abroad (30 EC)		Stage 2 + Afstudeeropdracht (30EC)	
		Integrale toepassing talen: Engels, Spaans, Frans/Duits	

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Audit International Business & Languages.

1 oktober 2015.

Hogeschool Utrecht.

Auditpanel	
Voorzitter	De heer dr J.W. (Wes) Wierda
Secretaris	Mevrouw D.P.M. (Daniëlle) de Koning MSc.
Vakdeskundige	De heer prof. dr G.J.(Gerard) Westhoff
Werkvelddeskundige	De heer drs M. (Michel) Le Roux
Studentlid	Mevrouw R. (Rosalie) Verschoor

Tijd	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Audit- panel	Gespreksonderwerpen
08.15 – 08.30 Ruimte 4.89	Inloop & ontvangst auditteam		
08.30 – 09.20 09.20 – 9.30 Ruimte 4.89	Intern overleg auditteam Korte introductie IBL (Andries Molenaar, opleidingsmanager)		
09.30 – 10.30 Ruimte 4.78	Management <ul style="list-style-type: none"> • Yvonne Kanters instituutsdirecteur Marketing & Commerce • Andries Molenaar opleidingsmanager IBL • Ronald Antonissen opleidingsmanager Propedeuse • Daan Andriessen lector Methodologie van Praktijkgericht Onderzoek 		<u>Gespreksonderwerpen:</u> eigenheid opleiding – ambities - hbo-niveau - relatie beroepenveld – internationalisering, onderzoeksdimensie
10.30 – 10.45	Pauze/uitloop		Interne terugkoppeling
10.45 – 11.30 Ruimte 4.78	Examencommissie <ul style="list-style-type: none"> • Maaïke Angevaren voorzitter presidium examencommissies FEM • Jeannie van Laar voorzitter examencommissie instituut Marketing & Commerce • Roland Wastiaux docent/lid examencommissie instituut Marketing & Commerce • Eline Hofman docent/lid toetscommissie 		<u>Gespreksonderwerpen:</u> Bevoegdheden en taken examencommissie en toetscommissie - rol in de interne kwaliteitszorg toetsing – resultaten
11.30 – 11.45	Pauze/uitloop		Interne terugkoppeling
11.45 – 12.30	Lesbezoek/Eigen invulling opleiding <ul style="list-style-type: none"> • 11:30-13:00 English 2 Theo Daselaar (HF1 IBL) • 10:30-12:00 Duits Katrin Beerman (Propedeuse IBL) na 12.00 uur desgewenst toelichting op onderwijsinnovatie in het talendomein 		Ook beschikbaar voor materiaalinzage
	11.45 – 12.30 uur: Open spreekuur (ruimte 4.78)		
12.30 - 13.15 Ruimte 4.89	Lunch auditteam		Interne terugkoppeling
13.15 – 14.00 Ruimte 4.77	Bestudering documentatie		o.a. portfolio's en tentamens

Tijd	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Audit-panel	Gespreksonderwerpen
14.00 – 15.00 Ruimte 4.78	Docenten <ul style="list-style-type: none"> • Hylda van Amstel-Kuiper docent export en International Business • Katrin Beermann docent prop, Duits en onderzoeksvaardigheden, slb, lid afstudeercommissie en onderwijsinnovatie • Theo Daselaar docent Engels, stage 1 en slb • Elvira Felipe docent Spaans • Flip de Groot docent International Marketing Communication and sales • Eline Hofman docent Spaans, Slb, Study Abroad, stage 1 en toetscommissie • Bart Toering docent International Marketing,afstudeercoördinator • Roland Wastiaux docent Frans, coördinator Study Abroad en lid examencommissie 		<u>Gespreksonderwerpen docenten:</u> realisatie samenhangende onderwijsleeromgeving - inhoud en vormgeving programma - eigen inkleuring programma - keuze werkvormen - onderzoekslijn - stage - internationale component - beoordelen en toetsen - borging niveau - aansluiting instromers - relatie docenten beroepenveld - eigen deskundigheid docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen, contacten docenten met werkveld en vakgenoten, deskundigheidsbevordering
15.00– 15.15	Pauze/uitloop		Interne terugkoppeling
15.15 – 16.15 Ruimte 4.78	Studenten <ul style="list-style-type: none"> • Marcel Laros prop student • Marilina Fabac prop. student • Loes van der Kooij prop. student • Demi van Werven 2^e jaars student • Kemal Güneri 2^e jaars student • Gent Bylykbashi 2e jaars student • Wessel Vink 2^e jaars student • Charlotte de Wit 3^e jaars student • Tim Kuiper 4^e jaars student • Lillian Lagerman 4e jaars student • Britt Gelderblom 4^e jaars student 		<u>Gespreksonderwerpen studenten:</u> kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid - aansluiting - toetsen en beoordelen - kwaliteit docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen - eigen producten
16.15– 16.30	Pauze/uitloop		

Tijd	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Audit-panel	Gespreksonderwerpen
16.30 – 17.15 Ruimte 4.78	Beroepenveldcommissie <ul style="list-style-type: none"> • Julia Striegl • Annabel Sluijs • Linda van den Broek Alumni <ul style="list-style-type: none"> • Laila Vernooij • Marielle van Zanten • Tanya van Muijden • Meryem Reyes 		<u>Gespreksonderwerpen Werkveld:</u> contacten met opleiding over onder andere: actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma – andere wensen vanuit het werkveld – eigen inkleuring opleiding – stage en begeleiding – onderzoekscomponent – niveau <u>Gespreksonderwerpen Alumni:</u> o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) – functioneren in de praktijk of vervolgopleiding
17.15 – 17.30 Ruimte 4.89	Bepalen pending issues		
17.30 – 17.45 Ruimte 4.78	Pending issues		
17.45 – 18.15 Ruimte 4.89	Intern overleg		
18.15 – 18.45 Ruimte 4.78	Terugkoppeling (alle gesprekspartners en genodigden)		

Werkwijze

Bij de beoordeling van de IBL-opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde “Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs” van 19 december 2014. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het panel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen binnen de opleiding.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als ‘gesprekken tussen vakgenoten’.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de IBL-opleiding heeft het auditteam met in achtname van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Om te kunnen beoordelen of de beoogde eindkwalificaties worden behaald, heeft het auditpanel een selectie van eindwerken bestudeerd overeenkomstig de NVAO-richtlijn ‘beoordeling eindwerken’.

Het oordeel van het auditteam, vastgelegd in een conceptrapport, werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 19 december 2014'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1, 3 of 4 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO. Een 'onvoldoende' bij standaard 2 leidt altijd tot een herstelperiode, onafhankelijk van het eindoordeel van het panel.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien tenminste alle standaarden minimaal voldoende zijn en twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.
Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien tenminste alle standaarden minimaal 'goed' worden bevonden en twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Opleidingsplan IBL 2014 – 2015
Visie op onderzoek bij IBL
Internationalisering FEM 2014 – 2017, maart 2014
Eindrapport Onderwijskwaliteit FEM, 2014
Externe (2008) en interne audit (2013), aanbevelingen en ontwikkelacties
Beroeps- en Competentieprofiel IBL 2010, IBL bekendt kleur
Nota honourstrajecten
Accreditatierapport 2008
Auditrapport opleiding <i>International Business and Languages</i> , Hogeschool Utrecht 5 december 2013
Project Verbeterprogramma Onderwijskwaliteit
Reglement BVC
Competentiematrix
Kwaliteitszorg Onderwijs HU: boeien, borgen en bewegen, Stafdienst O&O, 12 mei 2011
Nota SLB
Notitie taken en bevoegdheden Excie. versie 2, 2014
Onderwijs- en examenregeling
Toetsplan IBL
Documentatie Examencommissie
Nota Afstudeereenheid
FEM Toetsbeleid 2014
Overzichtslijst van alle eindwerken van de laatste twee jaar.

Het auditpanel heeft de volgende eindwerken bestudeerd en beoordeeld¹:

	Studentnummer:
1	1564499
2	1581065
3	1590501
4	1584520
5	1601677
6	1593323
7	1583039
8	1591253
9	1599446
10	1609500
11	1563676
12	1584063
13	1559244
14	1583707
15	1609906

Additioneel bestudeerde eindwerken:

	Studentnummer:
1	1568315
2	1594192
3	1585359
4	1600504
5	1609567
6	1607083

¹ Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend de studentnummers weergegeven. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE VI Overzicht auditpanel

Samenstelling, expertise en korte functiebeschrijvingen (cv's) van voorzitter, leden en secretaris.

Expertise	Auditing en kwaliteitszorg	Onderwijs en toetsing	Werkveld	Vakinhoud	Internationaal	Studentzaken
Panelleden						
Dr. J.W. Wierda	X	X	X	X	X	
Prof.dr. G.J. Westhoff	X			X		
Drs. M. Le Roux	X		X		X	
R. Verschoor studentlid						X

G.W.M.C. Broers ² , secretaris (in coproductie met mevrouw De Koning)						
---	--	--	--	--	--	--

Korte functiebeschrijvingen
De heer Wierda is voormalig lector Media Business en docent binnen de School of Communication Media & Music en zakelijk directeur van een mediabedrijf; thans partner bij Hobéon.
De heer Westhoff is emeritus hoogleraar vakdidactiek moderne vreemde talen; thans zelfstandig adviseur op het gebied van leren en onderwijzen.
De heer Le Roux is zelfstandig consultant op het gebied van cross-cultural marketing communicatie.
Mevrouw Verschoor is vierdejaars IBL-student aan de Christelijke Hogeschool Windesheim
De heer Broers, NVAO getraind secretaris.

Op 11 september 2015 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de International Business and Languages, van Hogeschool Utrecht onder nummer 004234.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van de NVAO. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende tenminste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling -anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het Evaluatiebureau-, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

² De beoogd secretaris de heer R. van der Made is voor het audittraject door onvoorziene omstandigheden uitgevallen en niet in staat de secretarisrol te vervullen. In overleg met de opleiding is deze rol overgenomen door de heer Broers (in coproductie met mevrouw De Koning).

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl